

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

POLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, Kispiac-tér, Zvaratkó-ház

Egyes szám ára 10 fillér.
Vármegyei telefonszám 67.

Megjelenik hetenként kétszer: szerdán és vasárnap

Főszerkesztő:
Dr. PÁNDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő:
Dr. RELL LAJOS

Előfizetési árak helyben és vidéken:
egész évre 10 kor., negyedévre 2-50 kor.,
félévre .. 5 kor., egy óra .. -90 kor.
Nyilvtér soronként 25 fillér

Tanulságok.

Elvonultak immár a kitörni készült háboru villámterhes felhői és a vén Európa fölött újra ott ragyog a béke színes szivárványa.

Nagy mulasztás volna azonban, ha a háborus izgalmak tanulságait össze nem gyűjtjük. Kössünk belőlük bokrétát. Nem is egyet, hanem kettőt. Az egyiket tartsuk meg idehaza magunknak. A másik bokrétát egy olyan asztalra szeretnők oda tenni emlékeztetőül, amely zöld asztalnál sokszor tanácskoznak, ha nem is egy világot, de mégis nemzeteket és népeket érdeklő kérdésekről, több göggel, mint hozzáértéssel, több elbizakodottsággal, mint erővel és tudással és ahol, mint Szerbia, szintén szeretik az ábrándokat, — a nagy egész gesamtmonarchie ábrándját.

Ha nem mondanók is, sejtí mindenki, hogy bokrétánkat a bécsi császárkastély ódon termének ódon asztalára szántuk.

Mik azok a tanulságok?

Kiféle az, hogy a koronás nagy urak barátsága se fenéig tejjől. A sok ölekezés és csók nem egyéb a csinált virágnál.

Az osztrák császár is álmélkodva tapasztalhatta, hogy az első kakasszóra mily sokan mehtagadták az örök hűséget.

Ő is elmondhatja Petőfivel:

— Nézem a füst árnyékát a falon
És a barátságról gondolkodom.

Tükör volt ez a féléves harci készülődés, mely hüen megmutatta, hogy a mosolygó orcák alatt minő érzések lapanganak. Kitünt, hogy abból a diszes társaságból, amely mult nyár folyamán koptatta a Burg küszöbét, csupán egy akadt, aki rendületlenül állta az adott szót és a barátsággal járó hűséget.

Vilmos volt ez, a német császár.

Ha ő nincs, a két birodalom oly elhagyatva áll a forgatagban, mint a szedett szőlő.

Mit sem von le ezen hűség értékéből ama körülmény, — melyet a német kancellár őszintén be is vallott — hogy Magyarország-Ausztria veresége Németország helyzetét is gyöngítette volna.

A magyar politika éleslátását bizonyítja, hogy ehhez a szövetséghez mindenkor hiven ragaszkodott.

Amde nem elég, hogy a szövetségi hűségnek eme fényes példaadása csupán köszönettel legyen elintézve.

Itt az ideje, hogy a Habsburgok is világosan fölismerjék a jövőben rájuk váró világtörténeti hivatásukat.

Félre kell dobnok azt a be-

teg rögeszmét, hogy nekik a kettős birodalomból oly birodalmat kell alkotniok, melyben a vegyes szláv elem vezet.

Ha volna az osztrák németiség soraiban egy istenadta tehetség, egy politikai lángelme, aki nem rabja annak a szükös, kicsinyes látókörnek, mely a magyar gyűlöletben találja meg egy népek főséges hivatását; ha volna köztük a jövőbe látó ily isteni szikra, annak ajkán lángoló szavakban kellene most felviharzania ama veszély föl ismerésének, mely őket is, a birodalmat is mindegyre jobban viszi és sodorja az örvény felé.

Am ha nincs ily próféta lenni a népben, föl kell ismerni a bajt a trón magasáról.

De legfőképen fel kell ismerni és felismerve méltányolni kell azt a férfiasan egyenes, okos, becsületes és hű magatartást, melyet eme viharos napokban a magyar nemzet tanusított.

Mi lett volna, ha azokban az órákban, mikor az osztrák diplomácia az egész Európában mintegy elszigetelve állt, a magyar nemzetnek is eszébe jutnak évszázados sebei és a külső veszedelmeket belső villongással tetézi?

Ha nem ad pénzt és vért annak a hatalomnak, mely csak nemrég is alkotmánya ellen tört?

Ha föllángol az a parlament,

melyet katonai erővel oszlattak szét!?

Sötét gondolatok ugye bár!? De menthetők lettek volna még akkor is, ha föltámadtak volna szivünkben.

De nem támadtak! A magyar nemzet az első perctől kezdve rendületlenül hűséggel állta meg helyét.

Tudta, érezte, — amit odafenn oly gyakran nem tudnak és nem éreznek — hogy sorsa, érdeke a trón sorsával és érdekével a készülő harcban egyazonos.

És lelkében nem a harag, vagy neheztelés, hanem a tiszta hűség legszebb virágai íkadtak.

Nem fogják-e feledni eme tanulságokat a magasban? Majd meglátjuk.

Történeti percek következnek. Megtudjuk rövid időn, hogy a nemzeti hűségnek mi a jutalma?

Nem is kérünk jutalmat! Csupán azt, hogy élő törvényünk érvényesülhessen.

A nappali áram.

Értekezlet az ipartestületben.

Csaba, április 6.

Hétfőn délután 5 órakor az ipartestület helyiségében Wagner József, ipartestületi elnök egy igen fontos, és a helyi ipar fejlődésére messze

A tizenhetes.

Irtá: Füzesséry István.

A nagy, fehér főköttő aggódva hajlik a tizenhetes ágy fölé, amelyben három napja haldoklik egy fiu. Már csak órák kérdése az egész, estig bizonyosan vége. Két finom, keskeny kéz óvatosan leveszi a sápadt homlokról a jégtömlőt, hogy kicserélje. Ebben a pillanatban fölne az beteg. Fekete szeme megörten villan meg, mintha gyászflór mögött gyertyát gyujtanának. Türelmesen várja, míg a jég-burok újra körülöleli a fejét, aztán suttogni kezd:

— Kedves testvér ...

A nagy, fehér főköttő meglíbben. A két finom, keskeny kéz csittitól emelkedik a beteg lihegő melle fölé. Az égő fekete szem erre még tágabbra nyílik, a haldokló fiu tovább suttog:

— Ne törődjék már velem, kedves

testvér. Ugyis mindegy. Pár percem van még. Kitanultam én ezt a bajt. Tudom, hogy most vagyok utoljára az eszméletemen. Tíz perc múlva a baloldali artéria beszűnteti a munkáját s én megyek ...

— Isten még segíthet, — sóhajt a nagy, fehér főköttő.

— Én megyek. Itt hagyok egy sajátságos életet. Tudja mi voltam én odakint? Filozopter. Bölcsész. Akiket a szegénység, a szemérmes koplalás és a megfeszített, hiábavaló munka elkoptat, kifacsar és sutba lök, ezek a bölcsészek. Ez voltam én odakint ...

— Nem szabad sokat beszélnie ...

— Sokat? Hiszen már csak néhány szót mondhatok, aztán jön a nagy hallgatás. Hát én most beszélek, magának, kedves testvér.

— Legalább csendesesen ...

— Ahogy tudok. És először is azt mondom el, hogy maga az első életben, aki így az ágyam mellett ült.

Odakint sohasem volt velem senki. Senki ... csak egy álom ...

A fiu elhallgatott. A nagy, fehér főköttő megint kicserélte a jégburkot. Valaki csendesesen ment át a szobán. Lábujjhegyen.

— Furcsa filozopter voltam én. Engem nem koptatott el a nyomor, hanem álmodni tanított. Bolondokat álmodni. Egyszer azt álmodtam, hogy rendes tanár vagyok, évi ezernyolcszázzal és lakbérrel ... Ilyeneket ...

— ...

— Máskor meg ... Nem ... nem ezt akartam ... Nézze, kedves testvér, én meghalok ... hát el kell mondanom ... nézze, én szerelmes voltam ...

— ...

— Igen ... igazítsa meg egy kicsit a fejem alját ... így ... hát én szerelmes voltam ... miért vet keresztet? ...

— ...

— Nagyon szerelmes ... pedig azt sem tudom, ki volt ... de azért sze-

rettem nagyon, miatta is halok meg ... és ez jó ...

— ...

— Jó ... sokkal jobb, mint hideg éjszakákon ott virrasztani az ablaka alatt ... jobb, mint lassan tönkre-

menni ... és odalent talán álmodni fogok róla ...

— ...

— Azt sem tudom, ki volt ... de szép volt és tökéletes, mint ... maga kedves testvér ... egészen olyan volt ...

A fiu elsorvadtt testén valami egészen gyenge remegés futott át. Jön a láz. A nagy, fehér főköttő orvosságot öntött egy kanálba. Csillapítót az utolsó roham ellen.

— Nem kell ... egészen olyan volt, mint maga, kedves testvér ... én sohasem beszéltem vele ... soha ... csak néztem mindig ...

— ...

— Bár csak egyszer beszélhettem volna vele ... minden másképp lett

GRUBER SAMU

óra- és ékszerüzlete

Békéscsabán, főposta mellett



Tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy óra- és ékszerüzletét tetemesen megnagyobbítva, raktáron lévő áruit az ösmert olcsó áron árusítja. Javításokat elfogad. — Pontos és kellemes kiszolgálás.

kiható értekezletre hívta össze az iparosokat. Ez a fontos és komoly értekezlet azokkal az eshetőségekkel foglalkozott, hogy miféle módosítások és mellékkörülmények felhasználásával lehetne a községi villanytelep esetleg megindítandó nappali áramát ipari célokra felhasználni, és megállapította azt, hogy körülbelül hány lóerő átlagos termelés mellett volna hajlandó a község a nappali villam-áram termelést megindítani.

Az értekezleten résztvett Achim Gusztáv községi mérnök, a csabai villanytelep igazgatója is, aki az egybegyűlt iparosoknak a villanyerő célszerű és olcsó felhasználását magyarázta meg, majd azután felszólította a jelenlevőket, hogy jelentsék be, ki hány lóerőre berendezett motort volna hajlandó a nappali áram megindítása esetén igénybe venni.

Sajnálatos és elítélendő dolog, hogy ezen az értekezleten, bár a hírlapokban előre jelezve volt, igen kevés iparos vett részt; — a jelen voltak azonban nagy lelkesedéssel karolták fel Achim Gusztáv főmérnök eszméit és nagyon valószínű, hogy egy pár hónap után a nappali áram üdvös hasznáról községünk iparosai is meggyőződhetnek és akkor a tegnap megtartott értekezletnek a kisipar fejlesztésére való hatásáról kézzelfogható módon meggyőződhetünk.

Az értekezlet lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

Wagner József ipartestületi elnök, az értekezlet összehívója 5 órakor megnyitja az ülést, rövid szavakban ismertette ezután a célt, amelynek megvalósítását ez a tanácskozás feladatául tűzte ki és felkéri Achim Gusztáv községi mérnököt, hogy ismertesse azokat a körülményeket, amely mellett a községi villanytelep a nappali áram megindítására hajlandó.

— ... ha megmondhattam volna neki, hogy én egy álmodozó filozofia vagyok, aki ... hogy róla van minden álmom, meg az ezernyelcszáról, lakbérrel ...

— Nem mondhattam el neki, mert nem beszélhettem vele soha ... és ha beszélhettem volna is, nem mertem volna elmondani ... maga vallásos, kedves testvér ... hát lehet az istennel beszélni? ... csak imádkozni lehet hozzá ... ugy-e? ...

— Én fanatikus hívője voltam az én istenemnek ... de a szívem nem bírta ... most belehalok ... belehalok ...

A láz megérkezett. Sajátságos pirosság ömlött végig a fű arcán, s a sötét szemek még jobban átizzadtak. Lihegett a melle. Vékony ujjai egymást morzsolgatták a takarón. Néhány pillanatig hallgatott, aztán gyorsan, szinte hadarva susogott tovább:

— Egészen olyan volt, mint te ... talán te vagy az én álmom ... te vagy ... most itt ülsz, ugy-e? ... és én meghalok ... előttem halok meg ... érted ... a szívem ...

— Te voltál az álmom, mióta meg-látalak ... és én voltam az, aki ott ólálkodtam reggeltől estig, estétől hajnalig az ablakod alatt ... és akit te sohasem vettél észre ... most pedig itt ülsz ... én meghalok ...

Achim Gusztáv: Feleslegesnek tartom a villanyos erő felhasználásának jó oldalait hangoztatni és kiemelni, mert azt az egybegyűlték úgy is ismerik. De szükségesnek tartom megjegyezni azt, hogy célszerű, kis helyet elfoglaló villanymotor-berendezés által aránylag olcsó árért, olyan erő áll az iparos ember rendelkezésére, amelynek segítségével különösen a kisipar hatalmas lendületet nyerhet. Nekem — ugymond — a villanytelep létesítése alkalmával már az volt a tervem, hogy a villanytelep áramtermelése nemcsak közvilágításra, hanem ipari célok felhasználására is a fogyasztó közönség rendelkezésére álljon. A konjunkturák eddig azonban olyanok voltak, hogy a terv megvalósítására nem nyílt alkalom. Most végre elérkezett annak az ideje, amikor a nappali áram megindításáról beszélni lehet. A község nem akar ebből egyelőre hasznot szerezni, mert az ipar fejlesztése és pártolása megkívánja azt, hogy abban az esetben, ha a községnek a villanytelep nappali üzembentartásának kész kiadása megtérül, a nappali áramtermelést azonnal megkezdje. Ehez pedig számításom szerint 30 lóerő átlagos termelés szükséges. Ez alatt azt értem, hogy a községnek a villanytelep nappali üzembentartásához ilyen quantum állandó fogyasztás szükséges, illetve legalább harminc lóerő biztos és állandó fogyasztás biztosításában rejlik az a körülmény, amely a nappali áram megindításának fő kelléke. Ha most már számításba vesszük azt, hogy a villanymotor-berendezésnek az az előnye, hogy be- és kikapcsolás által bármely pillanatban üzembe hozható, a 30 lóerő átlagos termeléshez legalább 120—150 lóerő megrendelése szükséges.

Az áram hectowattónként ipari

célokra 2-5 fillérbe kerül. Pontos kimutatás szerint a villanyerőre berendezett motor üzembentartása óránként a következő összegbe kerülne:

Hány lóerő?	A motor ára	Üzembentartása óránként
1/10	140	3-5 fillér
1/4	220	7-5 „
1/2	300	12-5 „
1	360—600	23-5 „
2	530—770	46- „
3	550—850	68- „
7	770—1100	1 kor. 40 fill.
10	810—1100	2 „ 13 „

A motor árai gyári árak. Abban az esetben, hogyha esetleg a villanytelep igazgatóságát bizná meg az iparosok azzal, hogy a szükséges villany motorokat egyszerre, egy cégtől rendelje meg, a motor árai legalább is 20—25 százalékkal olcsóbbak lennének.

Achim Gusztáv községi mérnök ezután indítványozza, hogy az ipartestület, vagy az aradi kereskedelmi és iparkamara, vagy pedig küldöttség útján kérje meg a kereskedelemügyi minisztert, hogy iparpártolás címén a villanymotorok beszerzésében Békéscsaba iparosait anyagi segítségben részesítse. Az indítványt egyhangu lelkesedéssel elfogadták és elhatározták, hogy az ipartestület a község elöljáróságát is felkéri, hogy szintén kérelmezze az államsegélyt az iparosok részére beszerzendő villanymotorok részére a kereskedelemügyi miniszternél.

Az érdekes és szakszerű ismertetés és felvilágosítás után a következő iparosok jelentették be a nappali áram használatát:

Dorn József géplakatos	1-5 lóerő
Snóbel János asztalos	2 „
Márton József géplakatos	2 „
Hannesz József söraktáros	2 „

Reisz Miksa butorgyáros	20 lóerő
„Függetlenség“-nyomda	1-5 „
Szihelszky József nyomdat.	1-5 „
Zlehovszky György kerékgyártó	3-5 „
Kovan Endre szabó	0-5 „
Fikker Károly géplakatos	2 „
Sajben Pál kovács	3 „
Wagner József vállalkozó	0-5 „
Danielisz Mihály fésűs	3 „
Czipész-Szövetkezet	4 „
Dubravcsik János asztalos	3 „

Összesen 50 lóerő.

Bár az értekezleten alig néhány iparos vett részt, a szükséges quantum egyharmadrésze már is jegyezve van. Hogyha ehhez a jegyzett összeghez hozzávesszük azokat az iparosokat is, akiket Achim Gusztáv főmérnök lakásukon, a műhelyekben is fel fog keresni és akik némi felvilágosítás és magyarázat után meg fogják érteni a villanyerő praktikus és olcsó felhasználási módját, bátran merjük állítani, hogy a 150 lóerő, amely 30 lóerő átlagos terhelést biztosít, jegyezve lesz és az óhajtott nappali áram megindítása okvetlen, pár hónap mulva be fog következni.

Achim Gusztáv főmérnök a könnyebb megoldás kedvéért indítványozza, hogy kezdetben csak fél nappali áram megindítása volna talán a célszerű; délután 1 órától estig. Ezt az indítványt, amely igen sok iparost gátolt volna a napi munkában, több hozzászólás után elvetették.

Végül Wagner József megköszöni Achim Gusztáv főmérnöknek azt a szivességét, hogy az iparosok érdekében az ipartestület helyiségébe fáradt és az ipar fejlesztésére áldásos mozzalomban elére állott. Ezzel az értekezlet véget ért.

Azok, akik szintén villanyerőre akarják az ipari segéd-gépeket alakíttatni, vagy akik a nappali áramot bármilyen célra felakarják használni, azok Achim Gusztáv főmérnök-nél jelentsék be.

— Most meg merem mondani ...

— Szeretlek ... Troilus szerette így Kesszidát, vagy Juliát Romeó ... nem, Gretchent Fauszt ... nagyon ... nagyon ...

A nagy fehér főkötő meglibben. Hangtalan imádság két ultra alóla, a haldokló lelkiüdvéért, büneiért. És a lánzó, ellep az agyat, megtompítja az izzó fekete szem opálos ragyogását. Ez már az öntudat és az agónia kezdete.

— A kezéd add ide ... utóljára ... fogd meg a szívem ... az enyém vagy te és én ... én rendes tanár vagyok ... hadd szorítsam meg a kezéd ... akarom ...

— Az enyém vagy te ... szeretsz ... add ide a kezéd ... meg akarom fogni a te kezedet ... szeretlek ... a kezéd ...

Két finom, keskeny kéz úgy, ahogy volt, imára kulcsolva, ott nyugoszik már a haldokló mellén. A vékony, átlátszó ujjak szinte ölelgetik, lázas gyönyörűséggel, fogyó erővel. A fiu lecsukja a szeméit, úgy susog:

— Ez a te kezéd ... és az enyém ... tudom, hogy szeretsz ... és szeress is engem, mert én rendes tanár vagyok ... mondd, hogy szeretsz ... mondd ...

— Olyan jól esik hallanom, ha mondd ... nincs több ilyen zene

a világon ... folyton hallgatnám ... mondd: szeretlek téged, te álmodozó filozofia ... mert te rendes tanár vagy ...

Lassan hajlik le a nagy, fehér főkötő, mint valami fáradt, meghajszolt madár. A kórházi csöndességben pedig szokatlan nesz támad. Egy asszony azt mondja halkán:

— Szeretlek!

Aztán még nagyobb lesz a csönd. A nagy, fehér főkötő mintha kissé remegne. A tizenhetes meg ott fekszik emésztő lázban, halálos gyönyörűségben, gyilkos örömben az égyon. Hallani, amint a szive dobog. Néha lassan, néha nekiszabadulva. Az artéria egyre rosszabbul működik. Mindjárt vége ...

Még nem. A keze még görcsösen kulcsolódik a finom, fehér ujjakba. Mosolyog. Beszél még:

— Milyen szép is vagy te ... milyen jó ... azt mondtad, hogy szeretsz ... én is szeretlek, nagyon ... meghalnék érted ... milyen kedves volna, ha meghalnék érted ...

— Igy, ahogy most vagyunk ... Te itt ülnél az ágyam mellett és én haldokolnék ... fognám a kezedet és haldokolnék ... aztán megkérdezném, hogy szeretsz-e ... azt mondanád, szeretlek ...

— Mint az előbb ... és én még sem tudnék meghalni ... mert még

nem szabad ... még kellene nékem valami töled ... igen ...

— Hogy megremeg a kezéd ... Kitaláltad ... Kitaláltad ...

A nagy, fehér főkötő hirtelen fölemelkedik, de a haldokló nem engedi el a finom, keskeny kezét. Az életerő utolsó szikrája, a halódó energia minden maradéka, minden betöltetlen vágy, a hajótörött remények tenger szomorúsága mind-mind ott vibrál ebben a sóhajban:

— Nem tudok addig meghalni ... nem tudok ...

És mintha ezzel az utolsó, nagy kívánsággal megtelnék az orvosság-szagu kis szoba. Sajátságos, zsolozsmás hangok, evangéliumi mondások röpködnek a nagy, fehér főkötő körül. Odakint bucsuzik a nap. Piros sugarai ráverődnek a fehér falakra. Az Üdvözítő képe varázslatos biztatással mintha integetne, a szent Irgalom nevében. A nagy, fehér főkötő csöndes alázattal hajlik mind lejjebb, lejjebb, egészen a haldokló fölé. Aztán nincs semmi nesz, egy pillanatig ... kettőig ...

— Nos, kedves Bonaventura nővér, mi ujság?

— A tizenhetes meghalt ...

— Szegény fiu! Szenvédett? Nem ... Isten könnyű és boldog kimulást adott neki ...

Elmaradt a második gyermeknap.

Az első nap eredménye.

Lesz-e még urnagyűjtés?

Csaba, április 6.

A Gyermekvédő Liga helyi bizottsága elhatározta, hogy április 1-én és 4-én urnagyűjtéseket rendez az elhagyott gyermekek felségélyezése és megmentése érdekében. A csütörtöki gyermeknap enyhe szép időben igen szépen sikerült, a vasárnapi gyermeknapot a hideg, esős idő miatt megtartani nem lehetett.

Az agitációs és urnabizottságok most azon tanácskoznak, hogy a 4-én elmaradt gyermeknapot más napon megtartsák-e vagy se? Van-e vélemények, akik a gyermeknap megtartását kívánják, míg mások nem tartják szükségesnek azt, hogy ugyanaz a társadalmi osztály, ugyanazok az emberek még egy napon keresztül megint a jótékony áldozatai legyenek. Hogy a második gyermeknapot végleg elhalasztják-e, vagy pedig tényleg megtartják, azt előre megállapítani nem lehet, mert annak eldöntése a helyi bizottság gyűlése elé tartozik.

Az április elseji gyűjtés igen szép eredménnyel záródott, pedig az utcákon ugyiszólván semmiféle nagyobb forgalom nem volt.

A városháza előtt felállított urnában 72 korona 46 fillér gyűlt egybe. Legjobb pénz volt a Fiume előtti urnában. Az itt összegyűjtött pénz 215 korona 94 fillért tett ki. A drogéria előtt 109 korona 14 fillér, az állomásnál 128 korona 04 fillér gyűlt össze.

Az urnagyűjtés eredménye 525 korona 58 fillér. A „Segítség” újság eladásából befolyt 155 korona 96 fillér.

A mozgófénykép-előadások jövedelme nem volt valami fényes, Balla Sándor a jótékony célra mégis 100 koronát adományozott.

Az elszámolt bevételekből eddig 781 kor. 54 fillér gyűlt össze. Ebbe az összegbe nincs beleszámítva az iskolák gyűjtése és az az összeg, amelyet a liga javára kereskedőink a gyermeknap címén befizetnek a helyi bizottság pénztárába. Szóval az első gyermeknap gyűjtése 1000 koronára becsülhető.

Ez a szép eredmény Békéscsaba hölgyközönségének nemes szívét, a szépet és jóért lelkesülő fáradhatatlan tevékenységét dicséri, mert oly messzemenő áldozatkészséggel, olyan kedves szorgalommal karolták fel a szegény elhagyott gyermekek sorát, hogy erre a szép, és nagy összegre, amelyet a jótékony oltárán áldozott fel Békéscsaba társadalmá, csaknem biztosan lehetett számítani.

Lapzártakor vesszük a hírt, hogy az agitációs és urna-bizottság elhatározta, hogy husvét után következő első — ugynevezett fehér vasárnap — tartja meg a rossz idő miatt elmaradt gyermeknapot.

Az agitációs bizottság egy igen érdekes meglepetést készít az utcán sétáló közönség mulattatására.

A Fiume építése.

Meg van minden, még sem építik!

Csaba, április 6.

Csaknem két éven át foglalkozott Csaba község képviselőtestülete, a törvényhatósági bizottság, sőt még a miniszterium is a csabai „Fiume”-

szálloda átalakítási terveivel. Míg végre holmi pótlások után az egész ügy eljutott odáig, hogy a törvényhatósági bizottság jóváhagyta az átalakításra vonatkozó képviselőtestületi határozatot és az építéshez szükséges kölcsön felvételét.

Azt hittük és bátran hittük, hogy az építkezéshez, illetve az átalakításhoz mindjárt a kora tavaszszal hozzá kezdenek. Ezen feltevésben megerősített bennünket az építés szükségességének indokolása, amely szerint a község tulajdonát képező bérház egyes részei annyira rossz állapotban vannak, hogy a renováció felette szükséges és közrendészeti szempontból azonnal végrehajtandó.

Igaz ugyan, hogy a község előjáróságát az építkezéshez és más kulturális és szociális intézmények létesítéséhez szükséges kölcsön felvételében, a háborus előkészületek és az ebből folyó rossz pénzügyi viszonyok gátolták, mégis az intéző körök az amugy is késedelmes építkezést legalább egy lépéssel előbbre viheték volna.

A községi építkezéseknél az építkezéshez szükséges összeg megszerzése másodlagos és kevésbé szükséges kérdés. Egy olyan gazdag község, mint Békéscsaba, mindenkor és minden esetben számíthat arra, hogy nagyobb kölcsönt is bármely pénzintézet, bármikor folyósít részére. A vállalkozóknak is jó a község arra, hogy egy építkezés előmunkálataihoz már akkor is hozzá foghatnak, ha az építkezéshez szükséges kölcsönösszeget még a pénzintézet nem folyósította.

És mégis mit látunk?

A község vezetőinek legfontosabb az, hogy az építkezéshez szükséges kölcsönt megszerezzék. Elfelejtettek arról, hogy az építkezést már eddig sokkal előbbre vitték volna, ha a kölcsön megszerzése előtt az építkezésre a pályázatot kihirdették volna.

A pályázat lejártá előtt a kölcsönt a község már megszerezhetné és az árlejtés után a sürgősnek hirdetett építkezést azonnal megkezdhették volna; így azonban a pályázat és az árlejtés idejével az átalakítási munkálatok megkezdését legalább egy-két hónappal hátráltatják.

Nagy idők tanuja.

Honvéd-temetés tót prédikációval

Egy beküldött tudósítás.

Csaba, április 6.

Szarvas községből kaptuk a következő sorokat:

„Szabadságharcunk egyik névtelen hőse, Roszik Mátyás, folyó hó 1-én 86 éves korában, Szarvason meghalt. Temetése általános részvét mellett f. hó 3-án ment végbe, melyen volt bajtársai közül többen voltak jelen. A megboldogult úgy maga, mint családja, menyé, veje, unokái nemcsak értenek, beszélnek, de tudnak is magyarul, mégis a megboldogultat ékes tót nyelven parentálta el a szarvasi ág. ev. lelkész, s ékes tót rigmusokkal bucsuztatta el övéi-

től a tanító. Csodálatos dolog, hogy egy lutheránus pap, ki a *fehérszta*-nál oly lelkes híve a magyarságnak, s magyarságával uton-utfélen kérkedik, nem tudta megragadni az alkalmat, hogy egy szabadsághős temetésekor, az elhunyt felett magyar gyászbeszédet mondjon.

A szarvasi nép kilencven százaléka ért, beszél és tud magyarul, de papja dehogy beszélne vele magyarul, temetés vagy más alkalomkor magától dehogy mondana magyar beszédet, mert azt a hallgatóság még meg találná érteni. Szegény Roszik Mátyás, mint a magyar szabadságharc egyik névtelen hőse azért tettét éleletet annyiszor kockára, mint a magyar hazának polgára egy hosszú életen át azért fáradozott, hogy a magyar haza iránt önfeláldozással teljesített szolgálataidért tótul, parentáljon el téged egy — az ország közepén lakó és működő — lutheránus pap.”

Közreadtuk a tudósítást változtatás nélkül, hogy az a vád ne érhesen bennünket, mintha a dolgot el akarnók tussolni. Megjegyezzük azonban, hogy nem értünk teljesen egyet a cikk írójával, mert a szarvasi evang. lelkész urak *hazafiságához, magyarságához* szerintünk szó sem férhet, s ez az eset is úgy történhetett, hogy az elhunyt családtagjai kérték föl a lelkészt arra, hogy a temetési szertartást tót nyelven végezze. Az öreg Roszik Mátyás 1848—49-iki honvéd létere mindenestre megérdemelte volna, hogy magyar prédikációval temessék el. S erre a fontos körülményre az elhunyt családtagjait lehetett volna és alkalomszerű lett volna figyelmeztetni.

Földcsuszamlás a gyulai határban

Megrongálódott vasuti töltés.

Elhárított szerencsétlenség.

Csaba, április 6.

Gyula és Gyula-városerdő között a vasuti vonal mentén a nagy esőzés, hó és víztől nagyobb földcsuszamlás volt, úgy hogy ennek következtében a vasuti töltés is mintegy 300 méter hosszúságban annyira meglazult, hogy a vonatközlekedésre teljesen használhatatlanná vált.

Szerencsére a meglazult és tetemesen megrongálódott vasuti töltés hibáját a vasuti őr észrevette, úgy hogy a vonatot megállíthatta és így egy igen komoly és végzetes vasuti szerencsétlenséget hárított el.

A földcsuszamlás a vasárnap és hétfő közötti éjelen történt és a Nagyváradról Szeged felé induló reggeli személyvonatot fenyegette az a komoly veszedelem, amelyet az éber vasuti őrnek sikerült elhárítani.

A személyvonatban igen sok utas utazott Nagyváradról Csaba felé, akik a mozdony hosszas sipolása és megállása után ijedten ugráltak ki a kocsikból, tudakolván a kalauzoktól a bajt és hogy mért állott meg a vonat. Legtöbbje csak akkor rémült meg, amikor a veszedelem már teljesen elmúlt, mert a vonat nem halt a meglazult töltésre, ahol könnyen nagyobb baj történhetett volna.

A kocsikat a mozdony a meg-

lazult helyeken egész lassan azután mégis áthuzta és a vonat csak nagyobb késéssel érkezett be Gyulára, illetve Csabára.

A megrongált pályatesten a forgalmat azonnal beszüntették és bár Drechsler gyulai állomásfőnök intézkedésére a nagyvárad—szegedi személyvonaton csak átszállással bonyolítják le a forgalmat. Természetes dolog, hogy ezen a 3—400 méteres távolságon az átszállás igen nehezen és nagyon lassan történik és így egy-egy személyvonatnál a késés két és félórát is kitesz.

A csabai és nagyváradai osztálymérnökség azonnal egy egész sereg munkást küldött ki a megrongált vasuti töltés helyreállítása végett, akik hétfőn egész nap Polgár Lajos főmérnök vezetése alatt, a vasuti vonalat teljesen használhatóvá tették, úgy hogy ma délután már a forgalomnak is átadták.

A pályatest megrongálódása alkalmából a Nagyvárad—Csaba közti vonalon a teherforgalom teljesen szünetelt és csak a javítómunkálatok befejezése után indították meg újra a tehervonatokat.

A megrongált pályarészen a vonatok azonban még mindig igen lassu menetben haladnak keresztül.

TARKA ROVAT.

Hányat fiadzott a koca? — Billiárd és Milliárd. — A behívó. — A szellemes ember.

Kérdi a gazda a Miska gyerektől: Te, Miska, hányat fiadzott tegnapelőtt az a kajlafüli koca?

— Hetet, gazd' uram!

— Hetet...? Hiszen a Kati azt mondta, hogy kilencet!

— Kilencnek kilenc a' gazd' uram, de kettő úgy vickándozott, hogy csak hetet tudtam megolvasni...

A kávéházi billiárdasztalnál nagy küzdelem folyik két játékos között. Helyesebben, csak az egyik küzd, mert a másik kitűnő játékos és így biztos a győzelme. — Éppen ilyen játék lett volna a kis Szerbia és a nagy monarchia háboruja is, — vélekedett valaki a nézők közül.

— Na, nem egészen ilyen. Mert ez a játék billiárdon megy, az a játék pedig milliárdban ment volna.

A minap egy állítólag ideköltözött pórtartalékosnak valami katonai behívót kellett volna kézbesíteni. A katonai ügyosztály kiállítja az idézést és kiadja kézbesítés céljából a kézbesítő-szervezetnek.

Keresik a pórtartalékost, nincs a lajstomabn. Az illetet aztán puhatolni kell. Az egyik ügybuzgó kézbesítő napokig puhatol az atyafi után. Nem találja sehol. Aminek aztán ilyen hivatalos stílusú jelentés lett bizonyossága, szarkaláb betűkkel róva az idézés hátára:

„Hasonnevű egyény Békéscsaba város terepén sem nem sincsen, sem nem van, sem nem találhatódik.”

Ilyenkor tavasszal, amikor a fák és a poéták egyaránt zöldelnek, a szerkesztőségbe napról napra beállít egy-egy titokzatos idegen kézírattal, aminek az a vége, hogy a papiroskosár napról-napra megtelelik. Tegnap egy komoly arcú ur köszöntött be hozzánk, akiről az első pillanatra azt hittük, hogy egy menekült forradalmár. Amikor bemutatkozott, kitűnt, hogy tót az istenadta és csehül áll, ergó: szeretné a szellemességét értékesíteni. A következő titokzatos kérdésekkel állt elő:

— Mi a különbség egy gummilabda — s a paprika, a bolha és a zongora között?

Nem törődött a gyötrelmünkkel és kéjes mosolylyal gyönyörködött a kinlódásunkban.

— Nos hát: a labda ugrik, de nem csip, a paprika csip, de nem ugrik, — a bolha csip is, ugrik is, — a zongora sem nem ugrik, sem nem csip.

Rovatvezetőnk, akinek rendben vannak az izmai, nyakánál fogva megcsipte a titokzatos idegent és gondoskodott róla, hogy az nagyot ugorva hagyja el a szerkesztőséget.

Botrány a békési gimnáziumban.

Megvert tanár.

Csaba, április 6.

A békési református gimnázium hetedik osztályában hatalmas botrány játszódott le a minap. Egy Varga nevű tanuló megverte a gimnázium Bayer Arthur nevű német tanárát, aki a fiut előzőleg arculütötte.

Bayer egyike az iskola fiatalabb tanárainak. Heves, hirtelen haragu ember, aki valóságos kinezta a tanulóit s nem egyszer meg is verte őket. Gyűlölte az egész intézet ifjúsága s az utóbbi időben valóságos összeesküvést szöttek ellene, revolvereket vásároltak s azokat magukkal vitték az iskolába, mert elhatározták, hogy lelövik Bayert, ha valamelyiküket még egyszer bántja.

A minap — mint tudósítónk jelenti, — Bayer a tábla elé szólította a hetedik osztály egy Varga nevű tanulóját, egy hatalmas, erős, atlétatermetű gyereket, aki fél fejjel magasabb a tanáránál. A fiu nem felelt a kedve szerint, mire a tanár a helyére küldte és szekundát jegyzett be neki a jegyzőkönyvébe. A kapott rossz osztályzat elkeserítette Vargát s a helyére érve, lecsapta a könyvet a padra.

— Nekem szólt ez? — kérdezte a tanár.

— Önnek, — felelte a fiu.

Bayer erre odaugrott Vargához s teljes erejéből pofon ütötte. A hatalmas erejű tanuló, önmagából kikelve, elkapta a tanár kezét, lefogta, mindenféle durvaságokat vágott az arcába, többször mellbevágta és össze-vissza pofozta. Bayer segítségért kezdett kiabálni, mire tanulóitársai kiszabadították Varga kezéből a tanárt.

Másnap a hetedik osztályban bizonytalan időre felfüggesztették a tanítást, megindították a vizsgálatot, melyről az igazgató jelentést tett a kultuszminiszternek is és az önmagáról megfélekedezett fiunak az összes hazai iskolákból való kizárását fogja kérni.

A városban igen nagy a felháborodás Bayer tanár ellen, bár első sorban a fiut itélik el. Az iskola tanulóit azonban rémes dolgokat mesélnek arról a bánásmódról, melyet Bayer tanusit a tanulóival szemben, s a szülők küldöttségileg akarják kérni Bayer elbocsátását.

Fenti rémes hírt az „Aradi Közlöny” mai számából vettük s mert

hihetetlenül hangzott ez nekünk egyrésztől, másrészt csodálkoztunk, hogy ez nekünk tudomásunkra nem jutott: kérdést intéztünk illetékes helyen az ügy mibenlétéről.

Eszerint megállapíthatjuk, hogy az incidens még március 18-án történt s nem a minap. Továbbá, hogy egyáltalán pofozkodás nem történt, hanem heves szóváltás, melyre okot a Varga nevű VII. éves tanuló adott. Nevezett — hír szerint — rendkívül indulatos, kihívó és „erős” fiu, s tanárainak jóakaratu, egyenesen a fiu érdekében történő esetleges észrevételeket is rendszerint kommentárokkal szokta kísélni, melyet — természetesen — egy tanár se, sehol el nem tűr.

Az ügy annak idején odakerült, ahová való: a tanári kar s a gimn. bizottság elé, de a fiunak eleddig semmi kellemetlensége nem lett.

HIREK.

Nagyheti istentiszteletek.

A csabai ág. h. ev. egyház istentiszteleteinek sorrendje a nagyhét alkalmával a következő lesz:

Nagypénteken délelőtt a nagytöplomban Koren Pál, a kistöplomban Csepregi György; husvét vasárnapján a nagytöplomban délelőtt Szeberényi Zs. Lajos, délután Koren Pál, a kistöplomban délelőtt Csepregi György; husvét hétfőjén a nagytöplomban délelőtt Szeberényi Zs. Lajos prédikál. A kistöplomban ugyanekkor magyarul urvacsorát szolgáltató Koren Pál.

Gyulán husvét vasárnapján magyarul istentisztelet lesz; az állami fiúiskolában az istentiszteletet Koren Pál csabai ev. lelkész végzi.

Erzsébethelyen husvét másodnapján délután Csepregi György tart magyar istentiszteletet.

Békéscsabai római kath. templomban nagypénteken magyarul prédikál Hermann K. A csonkamise 8 órakor kezdődik. Szerdán, csütörtökön és pénteken fél 3 órakor Jeremiás siralmait éneklék. Nagyszombaton 7 órakor tűz- és vizszentelés. Este 6 órakor feltámadási körmenet. Ünnepe első napján magyarul prédikál Nemeskey Andor plébános, hétfőn tótul prédikál Hazay Gyula.

A szinügyi bizottság ülése.

Hétfőn délután 3 órakor Haan Béla elnöklete alatt a szinügyi bizottság ülést tartott, amelyen az elnökön kívül megjelentek: Varságh Béla, Korosy László, dr. Fáy Samu bizottsági tagok és dr. Kocizky Iván jegyző. Elnök mély sajnálattal bejelent, hogy a szinügyi bizottság érdemudus titkára, Maros György elhalálozott és indítványozza, hogy a csabai szinügyi életben sikeres és irányító működése jegyzőkönyvileg örökíttessék meg. Erről özvegye a jegyzőkönyv kivonatának közlésével és a szinügyi bizottság részvételével értesítve lesz. Egyben emlékére, Maros György névre pályadíj kifizetését javasolja egy esetleg a csabai népeletből merített szindarabra, mely pályadíj kifizetésének

részletkérdései később lesznek megállapítandók.

Haan Béla elnök bejelent, hogy a beszercebányai szinikerület gyűlésén részt vett, és hogy ott a bizottság álláspontjához hiven kijelentette, hogy Békéscsaba község a beszercei szinikerületbe kötelezőleg be nem lép, mert színházának átalakítása előtt áll s így nagyobb szintársulatra számít.

Ezután a bizottság tudomásul vette elnök jelentését Mezei Kálmán szinigazgató itteni működéséről, az „Urána” színházzal kötött szerződésről és más apróbb ügyekről.

Az apróbb ügyek eljntéze után Haan Béla elnök a tervben levő színházi átalakítási munkálatok mielőbbi megkezdésére nézve tett megokolt indítványt.

A bizottság tekintettel arra, hogy az előirányzott 80.000 korona átalakítási költségből csupán 60.000 korona áll rendelkezésére, a munkálatok megkezdését egyelőre még függőben tartja, ellenben Fáy Samu pénztárnokot megbizta, hogy a hiányzó 20.000 korona megszerzéséről gondoskodjék, illetve hogy az erre vonatkozó javaslatát a legközelebbi szinügyi bizottsági ülésen terjessze elő. Ezzel a szinügyi bizottság ülése véget ért.

A közigazgatási bizottság ülése. Békésvármegye közigazgatási bizottsága április hó 15-én tartja rendes havi ülést április 12 helyett, mert az husvét második ünnepére esik.

Választások előtt. Csütörtök reggel 9 órakor a városháza udvara ismét hangos lesz. Választás lesz. Összejön a nép, hogy Darabos János lemondása folytán megüresedett árvaszéki esküdti állást választás útján töltsé be. Leszko János, Csijernik András és Ferenc András a pályázók az esküdti állásra; hogy a nép háromjuk közül kit választ meg, nem tudni. Leszko János 15 éven keresztül becsületesen betöltötte ezt az állást, megérdemelné, hogy újra megválasztanák.

Nyugdíjba készülő főszolgabíró. Rohoska Mihály gyomai főszolgabíró egy hónapi szabadságot kért az alispáni hivataltól. Minden valószínűség szerint az egy hónapi szabadságidő letelte után beadja nyugdíjaztatása iránti kérelmét, így a gyomai főszolgabírói állás a közel jövőben meg fog üresedni.

Kinevezés. A belügyminiszter a nagykállói állami elmeegógyintézetben megüresedett intézeti orvosi állásra Mannheim Ignác medgyesegyházi községi orvost, a békésmegyei közkórház elmeosztályának hosszabb időn át volt alorvosát nevezte ki.

Délutáni felolvasás. A csabai nőegylet husvét másodnapján délután 3 órakor a városháza tanácstermében tartja meg második böjti felolvasását. A fáradhatatlan rendező-bizottság a legnagyobb gonddal állította össze az ünnepi felolvasás programját. Budapestről sikerült megnyerni Pallos Jenőné, aki szebbnél-szebb énekszámokkal fogja szórakoztatni a közönséget. Dr. Roll Lajos főgimnáziumi tanár, a Békésmegyei Függetlenség felelős szerkesztője fog felolvasni, míg Szamek Irén zongorajátéka, Szulimán Panni monológja, Sailer Gizella és Laurovits Ferenc

négykezes zongoraszámai emelik az igen élvezetesnek ígérkező felolvasás műsorának nivóját.

Állatorvos-választás. Békés község képviselőtestülete szombaton megtartott közgyűlésén községi állatorvosnak megválasztotta kilenc pályázó közül Jantyk József állatorvost. A választó közgyűlésen Popovics Szilveszter főszolgabíró elnökölt. A választással Békés község lakossága nagyon meg van elégedve, mert Jantyk József békési születésű és igen rokonszenves ember.

Halálozások. Szabó Árpád mezőberényi polgári iskolai igazgatót súlyos csapás érte. Felesége Petrics Juliska váratlanul elhunyt. Elhalálása az egész községben élénk részvétet keltet. — Arató Lajos szeghalmi református tanítónak az édes atyja, Arató Sándor 82 éves korában Gyulaváriban elhunyt.

A műkenderázttató. A földmívelésügyi miniszter jóvoltából Békéscsabán a régi kenderázttató helyén egy nagy műkenderázttató fog létesülni államsegélylyel, még pedig úgy, hogy a kenderázttató nem kizárólagosan Csabáé, hanem Doboz községé is lesz, mert a két község együttesen kéri az államsegély megadását egy közösen létesítendő műkenderázttatóhoz. A földmívelésügyi miniszter a műkenderázttató felállításához szükséges anyagi támogatást megígérte, azonban ezideig még az államsegély kiutalása késik.

Megint Tótkomlós! Husvétkor egy tótkomlói műkedvelő-társaság akar Szarvason szini előadást rendezni. Szarvason soha tót előadás nem volt és a szarvasi nép nem is óhajt a tót művészetben gyönyörködni. Sokkal helyesebben tennék tehát a tótkomlói tót műkedvelő urak és hölgyek, ha művésztük fitogtatására, csak a saját községük területét használnák fel — de azt is a lehető legkritikábban — és nem vágnának idegen községben idegen babérokt, mert Szarvason nagyon könnyen megtörténhetik, hogy kibrudálják a tót Thália műkedvelő papjait és papnőit.

Közgyűlés. A „Békéscsabai Szegény Izraelita Menyasszonyokat Segélyző Jótékonyági Egyesület” csütörtökön, április hó 8-dikán délután 4 órakor az izraelita iskolában tartja rendes évi közgyűlését, utána 5 óra-
kor választmányi ülés lesz.

Az ötödik gyógyszerész Gyulán. Erdélyi Géza gyógyszerész, közvetlenül a belügyminiszterhez beadott kérvényében, a Gyulán felállítandó ötödik gyógyszerész engedélyezését s részére leendő adományozását kéri. A belügyminiszter a kérvényt törvényes tárgyalás és véleményezés végett, a törvényhatósági bizottságnak elküldte. A bizottság valószínűleg a májusi közgyűlésen fog a kérelem felett határozni.

Nyugat-nak Ignótus, Fenyő Miksa és Ósvát Ernő kitűnő folyóiratának most jelent meg a 7-ik száma a következő gazdag tartalommal: Ignótus: Változatok szemjatekra (Vers). Lengyel Géza: A muzeum. Tóth Wanda: Az ötvenéves ember (Elbeszélés). Kunz Aladár: Az utolsó magyar. Ady Endre: Anitta a jónő. Szilassy Vilmos: Péterfy Jenő. Turcsányi Elek: Halott Valdemár lelke (Novella). Ady Endre, Leszinay Anna, Kemény Simon, Tóth Árpád: versek. A Figyelő kritikai rovatartalma: A „pesti dal” (Csáth Géza), Shaw Bernát Caesarja: (Karinthy Frigyes). „A divat” (Teglas Béla, Fenyő Miksa). A magyar nők karegyesülete (Sász Dezső), Kuthy Sándor „A fehér hegedű” (Tóth Árpád). „Nyugat” előfizetési ára egy évre 20 korona, egyes szám 1 korona. A kiadóhivatal címe: Budapest, VII. Akácfa-utca 5.

— **Táncvizsga.** A Vigadó nagytermében szombaton este fél 8 órakor tartotta meg Carbone János, a magyar királyi operaház nyugalmazott első táncosa tántványaival a táncvizsgát. A csendben elkészített, nem reklámozott táncvizsgán mégis igen szép számú közönség vett részt. A jelen voltak a legnagyobb meglepéssel szemlélték ennek az ügyes, szakszerű tanítási módnak eredményét, amely nemcsak a divatban levő táncokat tanította meg, hanem a baletmesterség titkaiba is beleavatta tanítványait. Az előadás fél 8 órakor kezdődött. A kereszt polga és mazurka után Donner Paula és Gally Margit egy spanyol táncban mutatta be ügyességét. A közönség valóságos tapsorkánnal jutalmazta meg és tünette ki a kiváló táncosokat. Hasonló tetszésben részesült Ormai Aranka, Gally Margit, Réthy Böske és Weisz Klára, akik tarantellát táncoltak. Achim Klára és Piroška a magyar szólót táncoltak igaz lelkesedéssel és gyönyörűen, míg Réthy Böske, Wagner Ella, Rosenthal Irma és Ella, Szondy Boriska és Fekete Vilma a gavottot táncolták igen szépen. A táncvizsga este 11 óráig tartott, amikor aztán a szigorú rendhez szoktatott felsőbb leányiskolai növendékek szép csendesen hazamentek, pedig táncra szomjas diákok egész serege várta, hogy egy jól sikerült táncmulatsággal kezdjék meg a husvétii vakációt.

— **Jézus élete.** A városi színházban Balla Sándor, az Urána színház igazgatója a nagyhét alkalmával szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton „Jézus életét, szenvedését és halálát” fogja bemutatni. A művészi kivitelű gyönyörű színes kép oly hűen, meghatóan csoportosítja a szemlélő elé Jézus életének minden egyes fázisát, hogy nincs ember, aki meghatva át ne érezné annak a nagy igazságnak varázsát, amelyért a Megváltó nagypénteken a Golgota hegyén megfeszítettet. A gyönyörű ünnepi előadásokra felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Uj ügyvédjelölt.** Az aradi ügyvédi kamara Kolozsváry Gyulát, mint Kolozsváry Elek vésztői ügyvédnél joggyakorlaton levőt az ügyvédjelöltnek lajstromába felvette.

— **Tanítók gyűlései.** A békésvármegyei általános tanító egyesület igazgató-bizottsága e hó 14-én d. u. 3 órakor a csabai állami iskola helyiségében gyűlést tart, melyen az egyesület évi közgyűlésének előkészítése fogja képezni a tanácskozás tárgyát. — A békésvármegyei általános tanító-egyesület békési járásköre március hó 27-ikére tervezett ülése, közbejött akadályok miatt nem lévén megtartható, a járáskör tavaszi közgyűlését e hó 13-án Békésen, a községi elemi leányiskola helyiségében fogja megtartani.

— **Közigazgatási bejárás.** Gerendás és Pusztaföldvár vasuti állomásai tetemesen kibővítették, az állomás mellett húzódó utak tetemes változáson mentek át. Ezeknek az utaknak az átvételére a közigazgatási bejárást az alispán április hó 10-re tűzte ki.

— **Szarvas villamosvilágítása.** A mezőturi villamfejlesztő telepet építető Siemens és Schuckert-gyár a szarvasi villamos-bizottság felhívására azon ajánlatot tette, hogy az áramot kilowattontól 25 fillérért szállítja a községnek tizezer kilowatt mennyiségig, — azonfelül 150,000 kilowattig 20 fillér árat követel, még nagyobb

mennyiségű fogyasztásnál 18 fillért. A szerződést 25 évi időtartamra felmondás kizárásával kívánja kötelezővé tenni. A gyár ajánlatával szemben Szarvas község kívánja, hogy a villanytelep és Szarvas között külön magántelefon építtessék, hogy amennyiben oly időben állana be üzemi zavar, amikor állami telefon nem áll a község rendelkezésére, az intézkedések megtehetőek legyenek. Továbbá a szerződést csak husz évi időre akarja kötelezőnek kimondani; végül az árakat 100 ezer kilowattig 22 fillérben, azonfelül 18 fillérben kívánja megszabni. A sok és hosszú ideig tartó alkudozás a szarvasi villanyvilágítási ügy előhaladását nagyban késlelteti.

— **Angol könyv Magyarország-ról.** Alden Percy, az angol alsóház tagja, a magyar nemzet lelkes barátja, aki legutóbbi féléven át tanulmányozta Magyarország kulturális, gazdasági és politikai viszonyait és azóta az angol sajtó legkiválóbb organumaiban közviszonyaink higgadt ismertetése érdekében rendkívül sikeres propagandát fejt ki, — újabban *Hungary oft's day* (A mai Magyarország) cím alatt *Golonya* Jenő közreműködésével terjedelmes művet adott ki a magyar politikai élet vezéreinek és több kiváló tudósak és publicisták közreműködésével. A bevezetésben a szerző meleg rokonszenvvel méltatja a magyarság történeti és nemzeti törekvéseit, hazánk természeti szépségeit és népének erőnyeit. A közoktatást gróf Apponyi Albert, az igazságszolgáltatást Günther Antal, az adóreformot Wekerle Sándor, az iparfejlesztést Kossuth Ferenc, a magyar zenét Káldy Gyula, a kultúrétet Beöthy Zsolt, a népszerűséget, az ipart és a pénzügyeket Vargha Gyula ismerteti. Percy Alden könyvét a legmelegebben ajánljuk az angolul értő magyar közönség figyelmébe.

— **Régi sírok.** A gróf Wenckheim Frigyes békési uradalmának hidasháti részén a tavaszi szántást végző munkások három régi sirt találtak. A sírok keletnyugati irányúak. A bennük talált tárgyak: fibulák, gyöngyök, csatok, egy urna. Az érdekes lelet mindenestre méltó a szakértők figyelmére.

— **Felolvasás.** A szarvasi leányegylet múlt vasárnap délután 3 órakor az állami polgári leányiskola tornatermében igen élvezetes felolvasást rendezett. Dr. Takács Gusztáv orvos a hipnotizmusról tartott igen érdekes előadást, utána Vajday Ilona gyönyörű cimbalomjátékában, majd Péchy Ella és Haviár Ilona szavallatában gyönyörködött a közönség. Az előbbi Arany János Tetemrehívását, az utóbbi Farkas Imre költeményét, Bardy hadnagyot adta elő nagy készütséggel és közvetlenséggel.

— **Madarak és a fák napja.** Kedves ünnepséget rendezett folyó hó 1-én, csütörtökön a nagyszénási állami iskola tantestülete. Az iskola növendékeivel ezt a napot a fák és madarak napjává avatták. Isten szabad ege alatt énekszámokkal, szavallatokkal hirdették a hasznos fák és madarak kíméletének magasztos eszméit. Ezután a tanuló gyerekek elültettek körülbelül 40 darab epercsemétét is. Nálunk, hol a fejlődésben levő kertgazdaság a hasznos madaraknak valósággal a fennmaradását köszönheti, ilyen eszmék hirdetését különösképen méltatnunk is felesleges s csak dicsérettel szólhatunk a széniási tantestületről,

mely e téren a legcélravezetőbb módot kereste fel.

— **Megégett gyermek.** Mezöberényben egy szerencsétlen 4 éves kislány lett a vigyázatlanság áldozata. Borbulya János földmives leánya, Borbulya Zsuzsanna ma délelőtt a konyhában játszadozott a nyitott tűzhely mellett. Nem vette észre sem ő, sem a mellette álló édesanyja, hogy a tűz belekapott kis szoknyácskájába, amely csakhamar nagy lánggal teljesen meggyulladt. A kislány és édesanyja rémes sikoltással tépték az égő ruhát, de a kislányt már megmenteni nem lehetett, mert annyira összeégett, hogy pár percnyi irtózatossz szenvedés után meghalt.

— **Gyermekek hiányos táplálkozása** angoloktól, vérszegénységet, sorvadást és gyengeségi állapotot okozhatnak, szóval a gyermek nem virul, dacára, hogy táplálkozása kielégítő. A hiba a rossz emésztésben és az ételek vegyületeiben rejlik, mert a vérben hiányoznak a szükséges alkatrészek, melyek az erős fejlődéshez okvetlen szükségesek. A legalkalmasabb szer, mely ezt az állapotot megszünteti és erős fejlődést tud biztosítani a *Ferromanganin*, melyet még a legkisebb gyermek is szívesen vesz. A gyermek erős, kinézése pedig viruló lesz.

Dr. Vajda Vilmos budapesti kerületi orvos ezt írja: *Ferromanganin* előszeretettel ajánlom vérszegény, klorotikus betegeknek, ugyszintén torokbajos és görvélykóros gyermekbetegeknek. A szernek ize kitűnő, minden betegem szívesen vette. Az erősödés, a közérzés, a jó étvágy, kitűnő arcszín, a testsúly gyarapodása már rövid használat után mutatkozott.

Ára 3 korona 50 fillér üvegenként. Kapható a gyógyszerárakban, de biztosan dr. Adler Miksa, a „Kigyóhoz” címzett gyógyszerárakban *Oroszházán. Ferromanganin Cie. Wien, Annagasse 3.*

— **Megtámadott gazda.** Szombaton este Kocziszki Pál csabai gazdálkodó ugyancsak nagy veszedelemben forgott. Nem tartózkodott odahaza és csak estefelé ment haza. Éppen akkor ért lakása elé, amikor Szoboszlay András és Kovács György csabai legények tégladarabokkal beverték házának ablakait. A legények ezután Kocziszki Pálra támadtak, aki ugyancsak erélyes hangon protestált az ablakbeverések ellen és alaposan eltárgálták, úgy hogy a megtámadott gazda csak nagynehezen tudott lakására menekülni.

— **Lopás nagyban.** Budapesten pár évvel ezelőtt egy ügyes szélhámos ellopott egy utcát. Ezt a stíklit most Körösladányban Vakarc László és Tót Mária ugyancsak lepipálták, mert ők egy egész tanyát loptak el Cs. Nagy Károly földbirtokostól, akinek ujladányi földjén van, illetve volt egy lakatlan kis tanyája, és egy erős fából készült akolja. Még a télen szép rendben hagyta az épületeket s most tavasszal, mikor először kinézett a földjére, megütközve tapasztalta, hogy az épületei szörin-szálán elvesztek. Elpanaszolta a baját a csendőröknek, akik azután a tettest is kézrekerítették. Vakarc László és felesége Tót Mária hordták el darabonként illetve téglánként. Az építőanyagokat részben eladták, részben pedig eltűzelték.

— **Eltűnt ékszer.** Hódmezővásárhely város rendőrkapitányága megkereste a csabai rendőrséget,

hogy egy ismeretlen betörő kézrekerítésében segédkezzék neki, aki pár nappal ezelőtt betört dr. Nagy Sándor vásárhelyi orvos lakására s onnan nagymennyiségű ékszer és pénzt lopott el. A csabai rendőrség a megkeresésre a nyomozást bevezette, de eredmény nélkül.

Nem fűtyülnek többet a vonatok.

A napokban érdekes kereskedelemügyi miniszteri rendelet érkezett az aradi üzletvezetőséghez. Jelentős újítás hírét hozta meg ez az irás, amely az indulásra kongató harangok pár év előtti elmúlása után most a vonatok fűtyét is jórészt beszünteti. Az érdekes újítást részletesen a következőkben ismertetjük:

Abból a célból, hogy a vonatforgalom lehetőleg kevés zajjal legyen lebonyolítható, különösen azért, hogy a gőzsípjal adott jelzések gyakorisága egyrészt a személyzetnek az ilyen jelzések iránti figyelmét tompítja, másrészt pedig, hogy a gőzsípjelzések úgy az utazóközönségnek, mint a pálya szomszédjainak nyugalmát különösen éjjel nagyban zavarják, de főképpen, minthogy a gőzsípjelzések adásának korlátozása sem a személyek, sem pedig a forgalom biztonságát nem veszélyezteti, a miniszter május hó 15-étől kezdve kísérletképpen a sípjelzést bizonyos megszorításoknak veti alá.

A gyors- és személyvonatoknál egyáltalán megszűnik a „Figyelj” jelzés, melyet eddig a mozdonyok minden mozgása előtt adott. E jelzés csak oly alagutba való behaladás alkalmával adandó, mely egész hosszában át nem tekinthető, de a távolbalatást korlátozó bevágások és műtárgyak, ugyszintén pályaelágazások és pályaszíntben fekvő keresztelések előtt, valamint állomáshoz (forgalmi kiterőhöz) való közlekedéskor és megállóhelyek előtt, nemkülönben a vonatoknak hosszú állomásokon való áthaladása alatt nem kell minden körülmények között alkalmazni.

Külön intézkedéseket tesz a rendelet a vonatkísérő személyzetnek szóló és a tolatásnál alkalmazandó gőzsípjelzéseket illetőleg. A miniszter végül felhívja a vasutigazgatóságokat, hogy 1910. évi április 1-ig a szerzett tapasztalatokról hozzá kimerítő jelentést tegyenek és jelentésükben terjeszkeljenek ki arra is, hogy a mozdony-sípjelzések további korlátozását esetleg a maguk részéről szükségesnek tartják-e?

Szamarköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsió használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt sok ezer levélben.

A SCOTT-féle Emulsió

segít azért, mert elsőrangú alkatrészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerré teszi, sőt tápereje is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az általános egészség.



Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható.
Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárakban

Budapesti gabonatözsde.

Déli zárlatkor:

Uj buza	27-18
Áprilisi buza	22-56
Rozs	18-14
Áprilisi zab	14-80
Tengeri	17-36

Segédszerkesztő: Laptulajdonos:
Németh István Dr. Ursziny JánosNyomatott a „Békésmegyei Függetlenség”
könyvnyomdájában, Békéscsabán.**Weisz Mihály****Vasut-utcai
MÉSZÁRSZÉKÉBEN****1 kiló
szopós bárányhús****eleje 50 . kr.
hátsó 60 . kr.****Husvétli bárányhús****eleje 50 . kr.
hátsó 60 . kr.****Csődtömegeladási
Hirdetmény.**Alulírott mint vb. Kádár Jenő
csődtömegeladása a csődválaszt-
mány határozata alapján közhírré
teszi, hogy a csődtömeghez tartozó
a csődleltár 1—494, 496—507,510, 512—514, 517—529, 531—535
tétélei alatt összeirt, 33,052 korona
62 fillér beszerzési és 14,745 korona
becsértékü**női kalap, kézimunka
és divatárak**egy tömegben, valamint a csődleltár
495, 508—509, 511, 515—516, 530,
536—562 tétélei alatt összeirt 3876
korona 05 fillér beszerzési és 1347
korona becsértékü**üzleti és kirakat-
berendezések**szintén egy tömegben, zárt ajánlati
versenytárgyaláson eladatnak.1. Ajánlattevők írásbeli zárt aján-
lataikat **1909 április hó 17-én
déltűn 3 óráig** kötelesek csőd-
tömegeladónak benyújtani, mivel
egyidejűleg a becsérték 20%-át ki-
tevő bánatpénz tömegeladónak kezé-
hez készpénzben lefizetendő.A zárt ajánlatokat a választmány
1909 április hó 17-én d. u. 3 órakor
fogja tömegeladónak irodájában fel-
bontani és azok felett ugyanakkor
fog határozni.2. Az ajánlatok úgy az árukra,
mint a berendezésekre külön-külön
teendők.3. A vételi ajánlatok elfogadása
tárgyában a csődválasztmány a leg-
magasabb ajánlathoz sincs kötve,
hanem fenntartja a jogát, hogy attól
eltérve esetleg szóbeli árlejtést tartson.4. Vevő köteles lesz a vételárat a
versenytárgyalás eredményének ki-
hirdetése után nyomban készpénzben
kifizetni s a megvett árukat, illetve
berendezéseket 3 nap alatt átvenni,
azonban a vételi ajánlat elfogadásá-
nak időpontjától, minden kár vagy
veszély vevő terhére esik.A vételi illeték vevőt terheli s kö-
teles lesz azt nyomban lefizetni.5. A csődválasztmány és a tömeg-
eladónak sem a leltár helyességeért,
sem a leltárba felvett áruknak és
ingóknak a leltári adatokkal való
egyezéséért, sem az áruk mennyi-
ségéért, sem azok minőségéért szá-
vatosságot nem vállal.6. Ha az ajánlattevő, akinek aján-
lata elfogadatik, ezen feltételeknek
eleget nem tesz, bánatpénzét elveszti
s kárára és veszélyére új verseny-
tárgyalás fog kűtűzteni.7. Ajánlattevők a csődtömeget Békés-
csabán (Vasut-utca) levő üzlethelyi-
ségben tömegeladónak vagy helyettese
közbenjöttével bármikor megtekint-
hetik.

Békéscsaba, 1909 április hó 3-án.

Dr. Herzog Henrik
csődtömegeladónak.**Üzletáthelyezés.**Van szerencsém t. vendégeim
és a n. é. közönség b. tudomá-
sára hozni, hogy**borbély- és fodrász
üzletemet**április hó 1-től a Friedmann-
féle házból**a Vasut-utcai Gécs-féle házba
helyeztem át.**Kérem a n. é. közönség to-
vábbi szives pártfogását, kiváló
tisztelettel**Rammacher Jakab**
borbély és fodrász.

1744—1909. ikt. sz.

Pályázati hirdetmény.**Békéscsaba** községben le-
mondás folytán megűresedett**II-ik állatorvosi állásra**ezennel pályázatot hirdetek s felhi-
vom mindazokat, kik ezen állásra
pályázni óhajtanak, hogy az 1888.
évi VII. t.-c. 117. §-ában, illetve az
1900. évi XVI. t.-c. 4. §-ában előirt
képességűket s eddigi alkalmazatá-
sukat igazoló okmányokkal felszerelt
pályázati kérvényeiket **folyó évi
április hó 10-ik napjának
déltűn 5 órájáig** hozzám any-
nyival inkább adják be, mert a ké-
sőbb beérkező kérvényeket figyelembe
venni nem fogom.Ezen állás javadalma évi 1000
korona s a szabályrendeletileg meg-
állapított látogatási díjak. A meg-
választott kötelező tagja a községi
nyugdíjintűzetnek.A választás napját később fogom
kűtűzni.Békéscsabán, 1909. évi március
hó 18-án.**SEILER ELEK**
főszolgabíró.Lapunk nyomdájában
egy fiu TANULOUL
azonnal felvétetik.**BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG NYOMDÁJA**Eljegyzési és eskűvői értesítések,
névjegyek, báli meghívók igen
izléses kivitelben készítettnek

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel lapunk kiadóhivatalában



és megbízható
aratógépet

szívesen vásárol a gazda, mert azzal időt és pénzt takarít meg.
Teljesen megbízható, kiváló szerkezetű és nagy munkaképességű gépek:

- „Milwaukee“ kévekötő aratógép,
- „Milwaukee“ marokrakó aratógép,
- „Milwaukee“ fűkaszaló gép,
- „Milwaukee“ aczélgereblye, önműködő kiürítéssel,
- „Milwaukee“ kőszűrőgép,

melyek az egész világon és utjabban a magyar gazdaságokban is mint a legjobbak vannak elismervé.

Aratógépek kívánatra ingyen és bérmentve.



Megebizható ügynökök és képviselők az ország minden részében keresztnak.

Megkeresések Budapest, főposta, postafiók 121. sz. intézendők.

Kiadó lakások. Békéscsabán a Köteles-
utca 1053. sz. házban két lakás,
mindenik 2—2 utcai szoba és a hozzávaló mellékhelyiségekkel
Szentgyörgy naptól, illetve július hó 1-étől
KIADÓ.

Bővebb felvilágosítás ugyanott nyerhető.

1742—1909 ikt. sz.

Pályázati hirdetmény.

Békéscsaba községben elhalálozás folytán megüresedett

törvénykezési jegyzői állásra

pályázatot hirdetek.

Ezen jegyzői állás javadalma: 3500 korona fizetés és 400 korona lakáspénz; magánmunkálatokkal nem foglalkozhatik.

Felhívom a pályázni kívánókat,

hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1901. évi XX. t.-c. 3. §-ában előírt képesítésüket igazoló okmányokkal fejszerelt, sajátkezűleg írt kérvényeiket hozzám **foljó évi április hó 15-ik napjának délután 5 órájáig** annyival is inkább adják be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás napját később fogom kitűzni.

Békéscsaba, 1909 március 18.

SEILER ELEK
főszolgabíró.

Gazdák, építészek, építőközönség figyelmébe!

RITKA ALKALOM! Van szerencsém értesíteni Békéscsaba és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy

Üzletemet tetemesen megnagyobbítva sikerült a „Mészégető Részvénytársaság“-gal

Nagyobb kötetet csinálnom, mi által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legjobbnak elismert

Valódi élesdi, berzovai vagy soborsini **MESZET** rendkívül

Alacsony árban árusíthatom úgy waggonokint, mint a legkisebb vételnél is. Ugyancsak mélyen

Leszállított áron szolgálhatok mindennemű **elszigetelő- és fedőlemezzel.**

Dús cement- és szénraktáramat a tisztelt építő gazdaközönség szives figyelmébe ajánlom.

Mindenféle tüzelőanyagból óriási raktártartok, melyből szintén

Olcsó árban szállíthatok — kívánatra házhoz is — kisebb-nagyobb mennyiségben. Mindennemű vidéki

Rendelésekre különös gondot fordítok és azok gyors és pontos szállításáért felelősséget vállalok.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Grünwald Mór **mész- és fa-kereskedő**
Békéscsabán, Berényi-ut

Reisz Miksa bútorgyára

Békéscsabán, Vasut-utca 1155. és 1156. szám.

Nagy megtakarítást érhet el, ha közvetlenül a készítőnél vásárol.

Eladás nagyban és kicsinyben

Műasztalos, kárpitos és díszítő-műhelyek.

Rajziroda.

Telefon: 20.

**F. évi május hó 1-től kezdve fióktelep:
NAGYVÁRAD, Kossuth Lajos-utca 7. sz.**

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre
 Egy szelvény 3-10 | szelvény 7 kor.
 m. hosszú teljes | szelvény 10 kor.
 férfiruhához | szelvény 12 kor.
 (kabát, nadrág és | szelvény 15 kor.
 mellény) | szelvény 17 kor.
 elegendő, csak | szelvény 18 kor.
 | szelvény 20 kor.
 Egy szelvényt fekete szalonruhához
 20 K-ért, szintegy felöltőszövetet,
 turistalódent, selyemkamgarnt stb.
 gyári áron küld a mint megbízható
 és szolid cég mindenütt ismert posztó-
 gyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, amelyeket a magánvevő
 élvez, ha szövetszükségletét közvetlen
 Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon
 rendel meg, igen jelentékenyek. Sza-
 bott, legolcsóbb árak. Óriási vá-
 laszték. Mintahú, figyelmes kiszolgálás,
 még a legkisebb rendelésnél is,
 teljesen friss árban.

Eladó

a békéscsabai állomás szomszéd-
 szédességében az ugynevezett

Fikker-féle

TELEK

két kényelmes, jókarban levő
 zsindeyes fedelű épülettel,
 kerttel, istálló, kocsiszin és
 sertés ólakkal.

Szőlőoltványok

kitűnő borfajokból
 kaphatók

RÉTHY BÉLÁNÁL
Békéscsabán.

Egy külön bejáratu és
 csinosan

butorozott szoba
kiadó

Csabán a Kispiactéren
 1020. szám alatt.

Rézi munkához való disz-rojtok és bojtok

Kertész Vilmos műkárpitos
 és diszitő
Békéscsabán, Vasut-utca.

Állandóan nagy raktárt
 tart művészi kivitelű

kész kárpitozott butorokból,
bel- és külföldi szövetekből.

Elvállalja minden régi
 butornak a legújabb stíl
 szerint való átalakítását

a legjutányosabb áron.

Vidéki munka gyors elintézését nyer

A Miskolczi
Kristály Gőzmosoda

Békéscsabán

vezérképviselőseget létesített

Reisz Gyula

Főteri női- és férfi divatüzle-
 tében, ahonnan a fehérműek

minden pénteken
lesznek elküldve.

Egy gallér 5, egy pár
 kezelő tisztítása 10 fillér

Aki valódi

MAGYARÁDI

vagy

PANKOTAI

HEGYIBORT

óhajt 50 literen felüli mennyi-
 ségben jutányos áron besze-
 rezni, forduljon bizalommal

Szatmári Szabó István

szőlőbirtokoshoz PANKOTA
 Aradhegyalja

Kivánatra árajánlással szivesen szolgál

Csabai Gőztéglagyár Társaság
 Suk, Wagner és Társai Békéscsabán.

Francia „HORNYOLTCSERÉP” kettős horonnyal

a mai kor legjobb és legolcsóbb
 fedőanyaga. Kiváló jó minőség-
 ben és jutányos áron kapható

természetes szép vörös színben és kátrányozott állapotban a

Csabai Gőztéglagyár Társaság
 Suk, Wagner és Társainál Békéscsabán.